

Bornholm. Hvad denne Dangaar, forekommer det mig, at overmaade Meget taler for den Mening, at Forholdene der blive, som de hidtil have været, i alt Fald saaledes, at der deri kunde gjøres Forandring enten af Kongen eller af vedkommende Ministerium, alt efter som Rigsdagen maatte finde det Ene eller det Andet meest passende. Der er navnlig herved at mærke, at det, der fornemmelig foranlediger, at man ønsker Forandring i Amtsrådernes Sammensætning, er, at Sædegaardseier-Klassen ikke langer skulde have nogen fortrinlig Adgang til Sæde-sammesteds. Denne finder aldeles ikke Sted paa Bornholm. Forandringen vilde derimod medføre, at Afdgangen til at faae Sæde i Amtsrådet for omtrent det halve Antal betoges dem, der havde fire, men ikke 12 Edr. Altsaa vilde Forandringen i Forholdet til Bornholm ikke virke i samme Månd som med Hensyn til de øvrige Amter.

Det er vel sandt, som den ærede Ordfører bemærkede, at, naar paa den ene Side den mindre Halvdeel af Amtsrådet for Bornholm for Fremtiden kun skal bestaae af Mænd, der eie eller bruge 12 Edr. Hartkorn, vil den større Halvdeel kunne besettes uden Hensyn til Hartkorn, istedetfor at der nu kræves 4 Edr. Hartkorn. Men det er bemærket af en æret Folkethingmand for Bornholm, hvad vistnok ogsaa er rigtigt, at det er uden praktisk Betydning, at de, der ikke have 4 Edr. Hartkorn, kunne vælges. Det vil idetmindste kun være i ganske enkelte Tilfælde, at nogen Landmand, som ikke har dette Hartkorn, vil blive valgt, om ikke for Andet, saa dog, fordi de mindre Landmænd ikke saa let ønske at bære de Byrder, der ere forbundne med Møder i Amtsrådet. Bornholms Amtsråd har ogsaa deri en særlig Charakter fremfor andre, at det ogsaa indbefatter Kjøbstæderne. Naar det er foreslaaet, at der paa en Måde skulde antydes, at det kun var et interimistisk Forhold, og at der kunde være Tanke om at affondre Kjøbstæderne fra Landet i den omhandlede Henseende, maa jeg være enig med den ærede Ordfører i, at det vilde være utilraadeligt at give noget Binfæderom. Det kunde vist i mange Henseender være ønskeligt, at der var Communaleenhed mellem Kjøbstad og Land. I de øvrige Pro-

vindser er imidlertid Forfjellen mellem Kjøbstad og Land med Hensyn til Communalbestyrelsen gammel og grundet i mange administrative Forhold og i forskellige Regler om Kjøbstædernes og Landets Berettigelse, som ikke, eller dog kun for en lille Deel, passe for Bornholm. Bornholms Kjøbstæder have idetmindste i over 100 Aar hørt under Amtmanden tilligemed Landet, og have derfor ogsaa lige med Landet bidraget til at bære de vigtigste af de Byrder, hvori der i de øvrige Provindser stilles mellem Kjøbstad og Land, s. Ex. Delinquentomkostninger. Dette Forhold har for en stor Deel sin Grund deri, at man ikke fandt det hensigtsmæssigt, at Bornholms Kjøbstæder skulde, som Kjøbstæderne i de andre Provindser, henlægges under Stiftamtmanden, og det er dette administrative Forhold, som har givet Anledning til en vis communal Forbindelse mellem forskellige Kjøbstæder, men der er i Almindelighed mere fælles communal Interesse mellem en Kjøbstad og det nærmeste Landdistrikt end mellem flere forskellige Kjøbstæder. Jeg troer altsaa ikke, at der er Grund til at gjøre nogen Forandring i saa Henseende for Bornholm, eller til at antyde, at en Forandring skal skee. — Det turde isvrigt ogsaa være hensigtsmæssigt, om det paa Bornholm blev ved det Bestaaende med Hensyn til Provstens Sæde i Amtsrådet. Der har vist sig ved flere Leiligheder en vis Antagonisme mellem Kjøbstad og Land, og dette kunde jo gjøre det ønskeligt, at man havde endnu et Medlem, som hverken tilhørte Kjøbstad eller Land, og som i saa Henseende var neutralt. Den Vanskelighed, der er forbunden med Provstens Sæde i de andre Amtsråad, paa Grund af, at der er flere Provster i hvert Amt, bortfalder ogsaa der, saa at det forekommer mig, at det kunde være ganske hensigtsmæssigt, om man i saa Henseende lod det blive paa Bornholm, som det nu er. Det vilde være upassende her at gaae vidtløftigt ind i de forskellige bornholmske Forhold, som ellers kunde tale for, at man skulde lade det blive, som det nu er; men det er allerede af en æret Rigsdagsmand ytret, at det var ønskeligt at lade det blive der, som det nu er. De to ærede Folkethingmænd for Bornholm ere af en noget afvigende Mening om, i hvilken Retning For-